

Muziek-(auteurs)recht

Muziek-auteursrecht

2021
Dirk Visser

1

Artikel 1 Auteurswet

Het auteursrecht is het **uitsluitend recht** van den **maker** van een **werk van letterkunde, wetenschap of kunst**, of van diens **rechtverkrijgenden**, om dit **openbaar te maken** en te **verveelvoudigen**, behoudens de **beperkingen**, bij de wet gesteld.

3

Naburige rechten (WNR)

- **Uitvoering** (van een werk)
 - door een zanger, musicus
 - ‘uitvoerende kunstenaar’ > ‘performer’
- **Opname** (van een uitvoering)
 - ‘**fonogram**’ = opname van *uitsluitend geluiden*
 - van een uitvoering of andere geluiden
 - door een ‘**producent van fonogrammen**’ > ‘label’
 - verschil ‘geluidsproducer’
 - electronic (dance) music

Artikel 1, 2 en 6 WNR

- inhoud rechten sterk vergelijkbaar met auteursrecht

5

Deel 1

- Welke rechten?
- Welke rechthebbenden?
- Collectief beheer

Deel 2

- Contracten
- Exploitatie
- Duur

2

Art. 10 lid 1 Aw

Onder werken van letterkunde, wetenschap of kunst verstaat deze wet:

[...]

5°. **muziekwerken** met of zonder woorden;

Auteursrechthebbenden:

- Componist, tekstdichter** (songwriter)
 - hoofdregel
 - en via overeenkomst > **muziekuitgever** ‘Publisher’

4

Wanneer beschermd?

Auteursrecht: ieder origineel muziekstuk / tekst

- Vanaf het moment dat het is gemaakt
- Geen registratie vereist, geen © vereist

Recht performer: iedere uitvoering van een werk

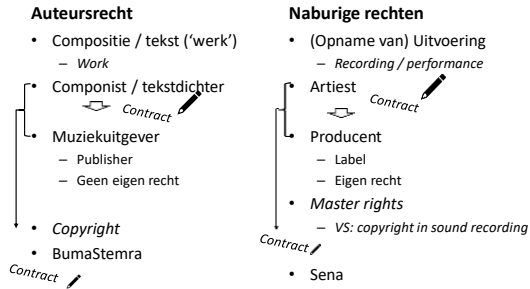
- Vanaf uitvoering
 - enige mate van creativiteit, geen andere vereisten

Recht producent: ieder geluidsoptname

- Vanaf opname
 - investering in opname vereist, geen andere vereisten
 - “Initiatief en verantwoordelijkheid”: ook creatief?
 - maar: financiering leidt nog niet tot naburig recht

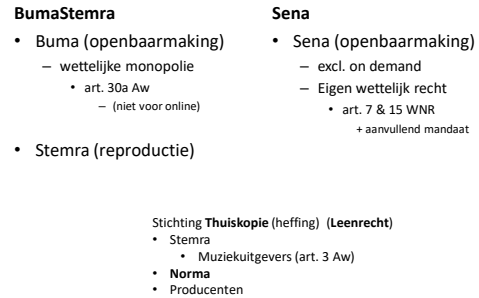
6

Muziekrechten

7

Collectief beheer

8

buma·stemra

Vereniging Buma (1913)

- Buma = Bureau voor Muziek-Auteursrechten
- Openbaarmakingsrechten
- Wettelijk bemiddelingsmonopolie (art. 30a Aw) sinds 1932 (niet voor *online*)

Stichting Stemra (1936)

- Stemra = Stichting tot Exploitatie van Mechanische Reproductierechten voor Auteurs
- Reproductierechten
- Feitelijk monopolie

9

Componisten, tekstdichters en muziekuitgevers

buma·stemra

- **Componisten:** auteurs van de muziek
- **Tekstdichters:** auteurs van de tekst
- **Muziekuitgevers** sluiten overeenkomsten met componisten en tekstdichters en beheren, promoten administreren de muziekwerken.

Niet verwarren met:

- **Uitvoerende kunstenaars** (*performers*)
- **Platenproducenten** (*labels*) sluiten overeenkomsten met performers en beheren en promoten de opnames.
naburige rechten > cbo Sena

10

Exploitatiecontract

buma·stemra

- **Overdracht** muzikauteursrecht aan Buma / Stemra
- B/S exploiteert / incasseert
 - wereldwijd:
 - via zusters: Sabam, Sacem, Gema, PRS/MCPS (CISAC/BIEM)
 - multi-territoriale licensing online
 - B/S verdeelt / reparteeert
 - Flexibel beheer
 - Events, RTV, Achtergrond, Mechanisch, Online + promotie eigen werk
 - Sync licenties
 - deels via Stemra op individuele voorwaarden
 - commercials

11

Groot recht & Klein recht

- Uitvoering 'dramatisch-muzikaalwerk'
 - musical, ballet, opera, operette
- Niet via Buma, maar individueel via de muziekuitgever.
 - zie ook art. 30a lid 3 Auteurswet
 - tenzij de auteur & uitgever het toch via Buma willen laten lopen.
- 'Concertante' uitvoering, zonder het 'vertoning': klein recht > wel via Buma.

12

Incasso (2019)

buma-stemra

Buma € 188 miljoen

€ 71 m Radio & TV
 € 35 m Podia
 € 31 m Werk & verkooppunten
 € 15 m Horeca
 € 19 m Online
 € 16 m Buitenland

Stemra € 32 miljoen

€ 5 m Phono-Mechanisch recht
 € 4 m Special licensing
 € 6 m Radio & TV
 € 8 m Online
 € 6 m Thuiskopie / Leenrecht
 € 4 m Buitenland

'CISAC-norm': 10% van de commerciële inkomsten bij 100% muziekgebruik voor Buma.

13

Sena

- Stichting ter Exploitatie van Naburige rechten (1993)
- Wettelijk eigen recht om billijke vergoeding te incasseren
- Voor openbaarmaking (*exclusief on demand*).
- Art. 7 jo. 15 WNR
 - 'Commercieel fonogram'
 - HvJ EU Atresmedia ECLI:EU:C:2020:935

15

norma

- Naburige Rechtenorganisatie voor Musici en Acteurs
- reparteert voor performers:
 - Thuiskopie, Leenrecht en kabelgelden
 - VOD rechten voor *live* (niet-fonogram)

de Thuiskopie

LEENRECHT

Bladmuziek: leenrecht en reproductie

- Femu
- Femu incasseert ook voor tekstgebruik
 - bijvoorbeeld TV en karaoke

FEMU

17

Repartitie

buma-stemra

- Ontvangen geld uit binnen- en buitenland
 - na aftrek van kosten, reserveringen en voorzieningen, sociaal-culturele afdracht en toevoeging van rentebaten en beleggingsinkomsten
 - RTV: 'Seconde waarde' x speelduur
- Verdeeld onder rechthebbenden.
 - componist (33,3%)
 - tekstdschrijvers (33,3%)
 - muzikuitgevers (33,4%)
 - vaak veel rechthebbenden per werk
 - er gaat heel veel geld naar het buitenland
 - buiten NL meestal: 50% auteurs / 50% publisher

3 minuten op Radio 538:
 180 seconden x € 0,074 p/s
 = € 13,29

14

Sena

Incasso

- Ook uit buitenland via zusterorganisaties
- € 72 miljoen in 2019

Repartitie

- uitvoerende kunstenaars (50%)
 - verdeling volgens puntensysteem ook sessiemuzikanten (zelf aanmelden)
- fonogrammen producenten (50%)
 - niet 'geluidsproducenten'
 - ECLI:NL:GHAMS:2010:BM8012 (producer ≠ producent)

16

de Thuiskopie

Thuiskopieheffing

- op PC's, laptops, tablet en smartphones
- op smartphone € 7,30 (2021)
- ca. €10 voor audio (2019)
 - Ca. 35% van ca. € 30 m in 2019
 - Via Stemra (40%), Norma (30%) en Stap (30%)

Voornwerp	Tarief 2019-2020	Tarief 2021-2023
PC / server / mediacester	€ 2,00	€ 2,70
Laptop / notebook	€ 2,00	€ 2,70
Tablet	€ 2,00	€ 2,70
Smartphone	€ 7,30	€ 7,30
Portabele audio / videorecorder	€ 1,20	€ 1,20
Sterilisatie met hand-schuif	€ 3,80	€ 3,80
HD-recorder	€ 3,80	€ 3,80
Er-reader	€ 0,80	€ 1,10
Externe Hard Disk Drive (HDD), Solid State Disk (SSD)	€ 0,80	€ 1,00
USB-stick v> 2GB GB	€ 0,80	€ 1,00
USB-stick v 2GB GB	€ 0,80	€ 0,80
Uitsluiting met opslagmogelijkheid	€ 1,20	€ 0,80

Stichting
 Thuiskopievergoeding
 Audio Producenten

18

Toezicht Collectief Beheer

Einde deel 1

College van Toezicht Auteursrechten (CvTA) ziet toe op

- Transparantie- en informatieverplichtingen
- Besluitvorming, vergadering en beleid
- Administratie, kosten en repartitie
- Tarieven

www.cvta.nl

- Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten (WTGCB)
- EU Richtlijn Collectief Beheer (2014)
- VOI@E (Vereniging van Organisaties die Intellectuele Eigendom Collectief Exploiteren) - keurmerk

19

20

Muziek-auteursrecht Deel 2

Andere spelers

- Contracten
- Exploitatie
- Duur

- [naast Uitgevers en Producenten]
- Manager (10-25%)
 - Boekingsagent (10-20%)
 - Promotor (15%)
- DSP's Spotify (20%) > 70% label, 10% Buma
- Vakbonden en belangenverenigingen
 - Kunstenbond, BAM!Popauteurs, Nieuw Geneco, BCMM

21

22

Muziekindustrie

- **Majors** 68% marktaandeel (2020)
 - Universal Music, Sony Music, Warner Music
 - zowel labels als publishers
- **Independents**
 - Stichting Onafhankelijke Muziekproducenten (STOMP).
 - NVPI (Audio) - producenten
 - NMUV/VMN - muzikuitgevers

Auteurscontractenrecht

- Hoofdstuk Ia Aw 'De exploitatieovereenkomst'
 - Artikel 25b – 25h Auteurswet
 - Geldt ook voor naburige rechten performer (art. 2b WNR)
 - Geldt voor de overeenkomst met de muzikuitgever én voor de overeenkomst met de fonogrammenproducent.
 - 'samenhangende' managementovereenkomst?
 - Geldt niet voor overeenkomsten met CBO's
 - art. 25b lid 3 Aw
 - » m.u.v. art. 25f Aw > geldt wél voor cbo's.
- Geen afstand van mogelijk (art. 25h Aw)

23

24

Recht op billijke vergoeding

Artikel 25c Auteurswet

- billijke vergoeding voor de verlening van exploitatiebevoegdheid
 - Contractueel overeen te komen
 - Gebruikelijk: Royalty met *verrekenbaar voorschot*
 - 15 - 35% voor spotify inkomsten
 - soms 4 of 5% voor de producer
 - 50/50 netto deals
 - behalve bij sessiemuzikanten > lump sum
 - Buma Stemra gelden
 - componist/tekstdichter/muziekuitgever:
 - verdeling $\frac{1}{3}$ / $\frac{1}{3}$ / $\frac{1}{3}$ > billijk
 - 'kick back' uit auteursdeel naar uitgever mag niet, omgekeerd:
 - 'kick back' ('royalty') uit uitgeverdeel naar auteur mag wel en komt veel voor.

Soms:
+1% vanaf NVPI goud-status en
+1% vanaf NVPI platina status.

25

'Non-usus' (art. 25e Aw)

- De maker kan de overeenkomst geheel of gedeeltelijk **ontbinden** indien de wederpartij het auteursrecht op het werk niet binnen een **redelijke termijn** na het sluiten van de overeenkomst in voldoende mate exploiteert of, na het aanvankelijk verrichten van exploitatiehandelingen, het auteursrecht **niet langer in voldoende mate exploiteert**.
- Wat is 'exploiteren'?
 - Beschikbaar stellen?
 - Promoten?
 - Inspannings- of resultaatsverplichting?
- Redelijke termijn?
 - 'PALM-procedure' van BumaStemra

27

Art.6:265 BW Ontbinding

1. Iedere tekortkoming van een partij in de nakoming van een van haar verbintenissen geeft aan de wederpartij de bevoegdheid om de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden, tenzij de tekortkoming, gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis, deze ontbinding met haar gevolgen niet rechtvaardigt.
2. Voor zover nakoming niet blijvend of tijdelijk onmogelijk is, ontstaat de bevoegdheid tot ontbinding pas, wanneer de schuldenaar in verzuim is.

'PALM-procedure' van BumaStemra

29

Transparantieplicht

Artikel 25ca Auteurswet

1. ten minste eens per jaar exploitatieoverzicht
2. ook van (sub) licentienemers
3. ten bijdrage niet significant
4. evenredigheidstoets

(vanaf 7 juni 2022)

26

(Tweede) redelijke termijn (art. 25e lid 3)

- Voorzover exploitatie door de wederpartij niet blijvend onmogelijk is, ontstaat de bevoegdheid tot ontbinding van de overeenkomst pas nadat de maker aan de wederpartij **schriftelijk een redelijke termijn** heeft gegund het werk **alsnog** in voldoende mate te exploiteren en exploitatie binnen deze termijn uitblijft.

28

Nanada / Golden Earring

- HR 7 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1270
 - (situatie vóór art. 25e Aw)
- Overdracht
 - overeenkomst voor onbepaalde tijd
- Opzegbaar
 - Niet zonder meer
 - Voldoende zwaarwegende grond
 - Afhankelijk van de duur
 - Hof Adam 23 dec 2008, AMI 2009/5
 - Intersong / Van Hemert
 - ECLI:NL:RBAMS:2011:BQ0866
 - Universal / Van Hemert

Golden Earring
Foto: AVRO Toppop 1974

30

Bestseller

Art. 25d Auteurswet

Aanvullende billijke vergoeding

- Wanneer vergoeding 'gelet op de wederzijdse prestaties een onevenredigheid vertoont in verhouding tot de opbrengst van de exploitatie van het werk'.
 - bij royalty niet snel van toepassing
 - aanpassing royalty denkbaar

+1% vanaf NVP/ goud-status en
+1% vanaf NVP/ platina status.

31

Praktijk

Heronderhandeling

- Beroep op verschillende vernietigings-ontbindings- en opzeggingsgronden tegelijk.
 - Wanprestatie, non-usus, onbillijke vergoedingen, bestseller, onredelijke bedingen (onredelijke termijnen, onduidelijke bepalingen), dwaling.
 - Vernietiging en ontbinding hebben terugwerkende kracht.
 - Verrekening van de ongedaanmakingsverplichtingen.
- ECLI:NL:RBAMS:2021:1041 (Centertainment)
 - Als de rechten van de performer naar hem terug moeten wegens ontbinding, moet de producent 'gehengen en gedogen' dat de performer zijn rechten zelf exploiteert.

33

Aandachtspunten contract

- Rechten
 - Welke landen? Sub-licenties?
- Vergoedingen
 - % waarvan? waarvoor? voorschot? kosten(af trek)?
 - *On demand, live, 360° (incl. optredens en merchandising)*
- Verplichtingen
 - Hoeveel werken of opnames? duidelijk?
- Duur + verlengingen
 - Jaren? Aantal EP's, albums, tracks? Voorschot terugverdiend?
- Exploitatietermijn ('retentie')
 - volledige duur van het recht of korter?

Vraag altijd juridisch advies!

35

Onredelijke bedingen (art. 25f Aw)

1. Een beding dat voor een **onredelijk** lange of **onvoldoende bepaalde** termijn **aanspraken** op de exploitatie van **toekomstige werken** van de maker inhoudt, is vernietigbaar.

2. Een beding dat, gelet op de aard en inhoud van de overeenkomst, de wijze waarop de overeenkomst tot stand is gekomen, de wederzijds kenbare belangen van partijen of de overige omstandigheden van het geval, voor de maker **onredelijk bezwarend** is, is vernietigbaar.

3. Indien door de wederpartij is bedongen dat de overeenkomst tussentijds kan worden **opgezegd**, geldt deze bevoegdheid onder **gelijke** voorwaarden eveneens voor de maker.

ECLI:NL:GHARL:2019:11117 (Spinnin Records / Martin Garrix)

- Eenzijdige verlengingsoptie i.c. vernietigbaar o.g.v. art. 25f Aw

32

Geschillenbeslechting

- www.degeschillencommissie.nl
- Artikel 25g Auteurswet
 - Geschillen over auteurscontractenrecht
 - Vrijwillig
 - Muziekuitgevers zijn aangesloten, producenten (nog) niet
 - (Nog) zeer weinig gebruikt.
- Geschillen betalingsplichtigen met collectieve beheersorganisaties
 - Auteursrechten zakelijk
 - Ieder cbo heeft eigen geschillenregeling/commissie

34

Persoonlijkheidsrechten

Artikel 25 Auteurswet / Artikel 5 WNR

- Recht op naamsvermelding
 - voor zover gebruikelijk
- Verzet tegen wijziging
 - tenzij onredelijk
- Verzet tegenverminking > aantasting reputatie
 - kan geen afstand van worden gedaan
- Deze rechten blijven na overdracht bij de auteur resp. performer.
 - 'Cover' mag meestal wel> toestemming vragen gebruikelijk
 - Bewerking > autorisatie > bewerker 16% van het auteursdeel

Pres. Rb. A'dam 24 feb.1992
IER 1992/38 (O Fortuna)

buma-stemra

36

Exploitatie

Auteursrecht

Collectief (Buma Stemra)

Radio, TV, Kabel, Horeca,
 Spotify, Fysiek, Live

Individueel (via publisher)

Synchronisatierechten
 (sync-deals) – deels via Stemra
 Bladmuziek

Naburige rechten

Collectief (Sena)

Radio, TV, Kabel, Horeca

Individueel (via label)

Online Spotify
 Synchronisatierechten
 Fysiek
Via management: live

37

Sound Sampling

- Hoofdregel:
 - altijd toestemming nodig
 - inkomsten worden gedeeld
 - 'Sample clearance' praktijk
- leder voor het menselijk oor herkenbaar geluidsfragment valt onder het verbodsrecht.
 - HvJ Pelham 'Metall auf Metall' ECLI:EU:C:2019:624
 - Citaatrecht kan *in theorie* van toepassing zijn.
 - 'nadoen' van een geluid mag wel.
 - Bewerking compositie/tekst toestemming nodig van publisher

Foto: Maurice Seymour

39

Piraterij

- wordt bestreden door Stichting Brein
- met name *online*
 - tegen de bron
 - tegen tussenpersonen

41

Platforms

Artikel 29c Auteurswet (artikel 17 DSM richtlijn)

- *value gap*
- *uploadfilter*
- *monetizing*

buma-stemra

38

Plagiaat

- Vaste Commissie Plagiaat
 - Van BumaStemra
- 'Niet-bindend advies' > B/S past repartitie aan aan het oordeel.
- Gang naar de rechter mogelijk.

– <https://www.bumastemra.nl/over-bumastemra/vaste-commissie-plagiaat/>

40

Duur

Auteursrecht

- Leven van de componist / songwriter + 70 jaar
 - Gemeenschappelijk auteursrecht én bij 'muziekwerk met woorden' > uitgaan van de langstlevende auteur
 - Art. 40a Auteurswet
- Art. 37-42 Auteurswet

Naburig recht

- Jaar van openbaarmaking van fonogram + 70 jaar.
- Artikel 12 WNR
- Tussen 50 en 70 jaar na *release*
 - vergoedingsaanspraak sessiemuzikant van 20%
 - Fonds beheerd door Sena
 - Artikel 9b WNR

42

Einde

Dank aan heel veel adviseurs en insiders uit de muziekindustrie!

Vragen?

d.j.g.visser@law.leidenuniv.nl